

Marius STĂNESCU:

„Dacă te doare ceva, pe scenă te vindeci!”

Mirela Sandu: *Sunteți un actor care a interpretat multe roluri, unele foarte dificile.*

Credeți că este un moment când este mai indicat să te întâlnești cu Hamlet?

Marius Stănescu: Lucrurile sunt un pic mai complicate. Nu există un moment „prielnic” pentru întâlnirea cu un rol. Mai ales că asta nu depinde de mine. Tot ce pot face este să îmi văd de treabă și poate, la un moment dat, cineva îmi propune un rol sau altul. Unele vin exact la momentul potrivit, altele apar prea târziu. Dacă cineva crede în mine și mă distribuie, merg până la capăt cu minte, inimă, literatură.

M.S.: *Cu László Bocsárdi v-ați întâlnit la „Hamlet” pentru a patra oară. Deja aveți o relație specială...*

Marius Stănescu: Da, este o anumită relație. De aceea și lucrăm împreună. Ne-am întâlnit în urmă cu patru ani pentru spectacolul *Nu se știe cum* de Luigi Pirandello și, întâlnirea fiind, zic eu, fericită, am continuat cu *Cymbeline*, *Don Juan* și acum cu *Hamlet*.

M.S.: *Cum a fost la Hamlet? Altfel decât la celelalte?*

Marius Stănescu: Când te gândești că aceasta e una dintre cele mai cunoscute piese ale lui Shakespeare pare dificil, dar privit din interior este un personaj ca oricare altul. Atitudinea față de Hamlet nu este diferită de cea pe care am avut-o față de Eugenio din *Cafeneaua*, de exemplu. Ca și acolo, m-am apoiat de personaj cu seriozitate. Nu fac rabat gândindu-mă că este un rolișor. De obicei, mă duc cu totul. Dacă numele lui este Hamlet sau Don Juan, este treaba scriitorilor.

M.S.: *Ați început cu „Hamletmachine”. Ordinea era un pic alta...*

Marius Stănescu: S-a întâmplat să fiu distribuit prima oară în acel rol. Acum interpretez și originalul. Este incitant pentru mine să îi joc pe cei doi Hamleți care de fapt sunt identici. Cel din *Hamletmachine* este același personaj care, pus în altă situație, reacționează diferit. Mă bucur că îi pot trăi pe amândoi.

M.S.: *Este o mare șansă...*

Marius Stănescu: Da, este o întâmplare fericită. Nu mi-am dorit niciodată un rol anume. Lucrurile se întâmplă sau nu. Totul ține de atitudinea pe care o ai față de lume, de viață, față de meserie și de oameni.

M.S.: *Unora nu li se întâmplă.*

Marius Stănescu: Probabil. Nu mă interesează. Lupta mea este cu mine însumi, și nicidecum cu ceilalți. Cu cine să mă lupt? Mă lupt doar cu mine, cu rolul și cu Dumnezeu. Nu cu persoane. Nu mă iau la întrecere cu nimeni.

M.S.: *Spuneți într-un interviu că teatrul este terapie. Pentru cine anume?*

Marius Stănescu: Atât pentru actor, cât și pentru spectator. Pentru cel aflat în sală este o terapie a sufletului, iar pentru cel care se produce pe scenă este și medicament. Dacă te doare ceva, pe scenă te vindeci! Eu am trăit asta.

M.S.: *Erau foarte mulți tineri la spectacol.*

Marius Stănescu: Vin foarte mulți tineri la teatru. Ceea ce este foarte bine. Cândva, apropierea față de cultură era mult mai puternică decât în ziua de astăzi. De aceea este salutar să vezi tineri la teatru. Înseamnă că au nevoie de altceva, și teatrul este întotdeauna o alegere bună.

M.S.: *De la ce porniți în construcția unui personaj?*

Marius Stănescu: Încerc să îi înțeleg sufletul cu tot ce este înlăuntrul lui. De ce acționează într-un anume fel și nu în altul. Ce se întâmplă în sufletul omului acela și cât se vede din trăirile sale? De acolo pornește totul. Este ca la doctor. Unul bun tratează cauza și nu efectul. La fel se întâmplă și în teatru: dacă vezi cauza și o înțelegi, apare și efectul. Atunci când crezi cu totul în el, personajul te învață care sunt pașii următori. Întâi îi înțeleg sufletul și mintea, îl urăsc pentru că îmi creează probleme, mi-e frică de el și încerc să mă apropiu încet-încet ca să nu-l sperii. După aceea începem să discutăm, apoi devin eu acela. Privesc din afară și îmi dau seama că s-a produs un miracol mai presus de înțelegerea noastră. De aceea este uluitoare această meserie. Am avut imensa șansă ca pe lângă viața mea să mai trăiesc alte șaizeci. Nu este frumos?

M.S.: *Este foarte frumos, dar și un consum extraordinar.*

Marius Stănescu: Da, dar de ce să murim sănătoși? Cred că este plictisitor să mori sănătos. Dacă ești sănătos și mori, îți pare rău. Meseria asta nu te lasă să uiți de moarte și este firesc pentru că este singura certitudine a vieții. Dacă uiți acest lucru s-ar putea să te trezești prea târziu.

M.S.: *Asta înseamnă că vă gândiți altfel la moarte?*

Marius Stănescu: Este exact cum spune Hamlet: „*De n-ar fi spaima de ce-ar putea să fie dincolo, în ținutul nedescoperit, din praful căruia călătorii nu se întorc și care ne îngheață voința făcându-ne mai degrabă să îndurăm răul știut, decât să ne luăm zborul spre cele neștiute*”. Așa a fost pe vremea lui Shakespeare, așa este și acum și va fi cât vor fi oameni pe pământ. De aceea este genial. Prin intermediul pieselor sale poți să te cunoști mai bine și să vorbești despre sentimente general-umane. El merge la esență.

M.S.: *Ce se întâmplă după spectacol, când trebuie să vă eliberați de personaj?*

Marius Stănescu: Este la fel de greu ca atunci când încerc să mă apropiu. Sunt zile și zile. Câteodată vine mai greu la mine. Mi-e greu să fac altceva în ziua spectacolului. De dimineață, de cu noapte. Dacă am avut un alt spectacol, mă rup de personajul acela și mă gândesc la cel care urmează. Încerc să îl aduc pe următorul, cu foarte mare grijă. Este aproape un proces ritualic. Sunt actori care vin cu zece minute înainte de spectacol. Îmi vine să-i împușc. Dacă faci meseria asta, nu poți intra de pe stradă direct pe scenă. Eu nu pot să merg cu metroul când am spectacol. Nu am nimic împotriva lui, dar prefer să vin la teatru pe jos sau cu taxiul. Am nevoie de intimitate. La despărțirea de personaj, am nevoie de multă lume, ca să îl pot scoate din mine. Amprenta lui nu iese, doar forma dispăre. Așa scap de el, de imaginea lui, de felul lui de a gândi. Am nevoie de toate lucrurile astea ca să pot dormi. Altfel nu reușesc. Când am și a doua zi spectacol, are loc un alt proces, nu îl gonesc cu totul. Îl țin în block-start, pentru că trebuie să vină și a doua zi. Atunci nu merg nicăieri după spectacol, mă duc acasă și văd filme care nu-mi solicită inteligența.

M.S.: *Când v-ați apropiat de Hamlet?*

Marius Stănescu: Cam de prin august–septembrie. Luam tot timpul textul cu mine, dar nu îl deschideam. Nu puteam. La un moment dat, am reușit să citesc prima pagină. Apoi nu am mai putut. Nu mă primea. Când m-a lăsat să învăț prima pagină, mi-am dat seama că începe. Aproximarea a început ușor, ușor. M-am lăsat de fumat, nu am mai băut nici măcar o bere, am trecut și pe la sală.

În *Hamlet* de Shakespeare

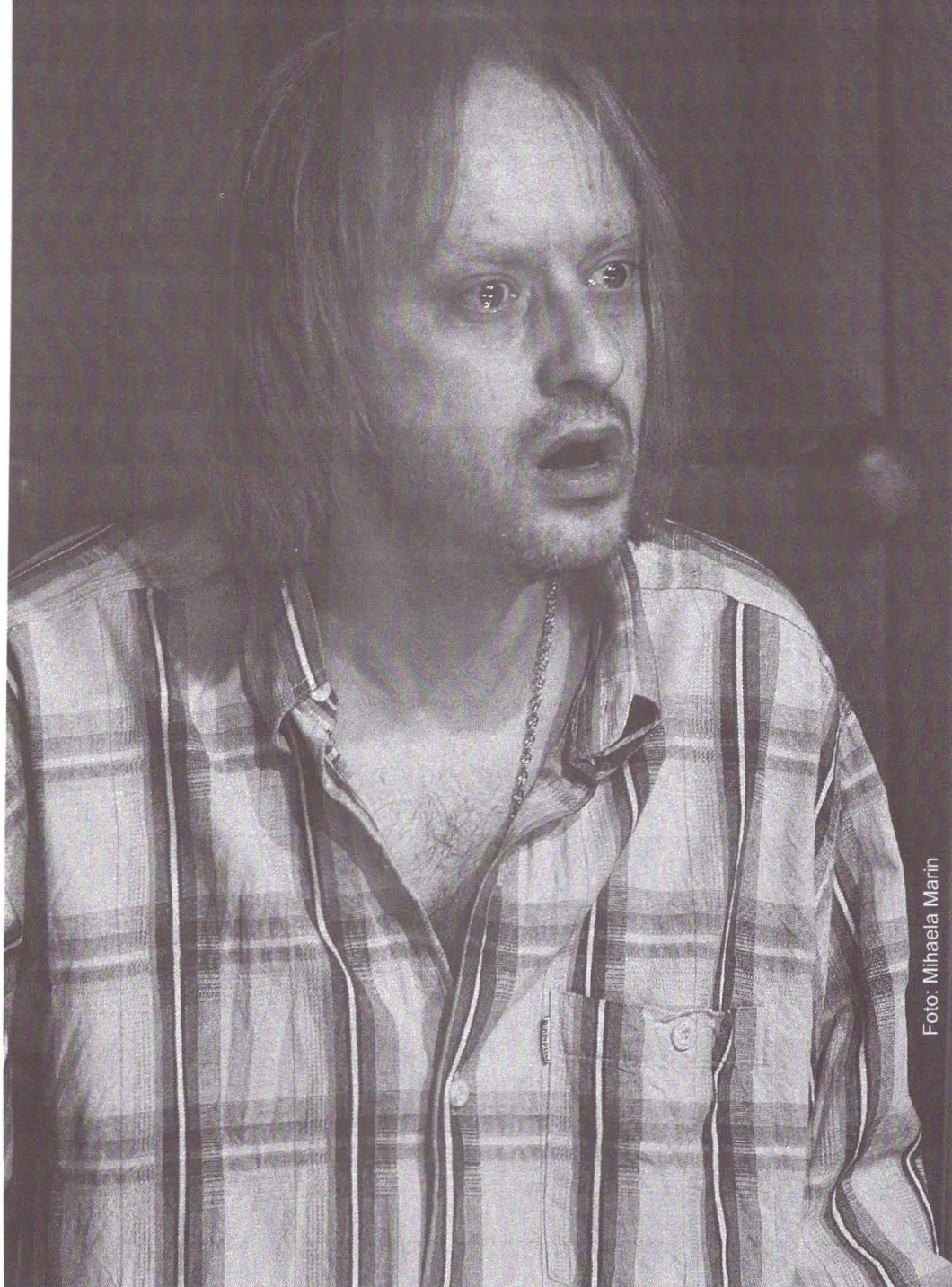

Foto: Mihaela Marin

În Portretul lui Dorian Gray de Oscar Wilde

Foto: Mihaela Marin

M.S.: *Este un spectacol care începe în forță. Totul este la intensitate maximă.*

Marius Stănescu: Nu cred că se poate altfel. Asta te atinge și îți lasă o cicatrice.

M.S.: *Cât de importantă este școala în formarea unui actor?*

Marius Stănescu: Școala este un ghid, te ajută să ai acces la o taină. Îți deschide poarta să te uiți la locul unde vrei să ajungi. Restul depinde de tine, de harul pe care îl ai, de bunul tău simț, de cultura ta. Sunt studenți la teatru care nu au fost în viața lor la un spectacol. Ei cred că pot face meseria asta așa. Poate se schimbă vremurile sau postmodernismul va căpăta o amploare mult mai mare. Claude Lévi-Strauss a spus că postmodernismul a fost inventat de oamenii neta-lentați. De exemplu, Andy Warhol care a adus kitschul la rang de artă. De aici a pornit ideea de „postmodernist”. Eu cred că dacă nu pui suflet, nu valorezi nimic. Este o meserie pe care nu o poate face oricine. Ai nevoie de profunzime, de curățenie, de mister, de apropiere față de Dumnezeu. Este departe de micimea umană.

Când am intrat la facultate, după ce dădusem de cinci ori, m-am speriat. A fost ca vorba aceea: „ai grijă ce îți dorești, că s-ar putea să ți se întâmple!”. Îmi doream foarte mult să fiu actor. După ce am intrat, m-am întrebat ce o să fac. Mi-am zis că acum chiar trebuie să fac teatru. Era o mare responsabilitate. Nu am cum să uit ce am simțit atunci. Acesta este unul dintre lucrurile care mă fac să mă apropiu în felul acesta de fiecare rol. De fapt, a devenit stilul meu de viață. Cred că actoria este o meserie geloasă și te taxează dacă nu ești sută la sută acolo. Poate personajul nu vine în seara aceea și te simți în fața oamenilor în pielea goală. Tot timpul trebuie să ai grijă de ea, pentru ca mai apoi și ea să aibă grijă de tine. Este ca în iubire, trebuie să fii tot timpul atent.

M.S.: *Există o persoană căreia îi datorați actorul care ați devenit?*

Marius Stănescu: Nu este doar una, sunt mai multe persoane. Prima întâlnire importantă, esențială, a fost cu domnul Virgil Flonda. Mergeam la Sibiu pe un frig de crăpau pietrele și repetam la un hotel neîncălzit. Pregătirea era serioasă. Aveam vreo două sute de poezii, vreo patruzeci de monologuri, foarte multe povestiri. Am lucrat doi ani, după care am ales șase poezii. La UNATC l-am avut profesor pe domnul Alexandru Repan, slavă Domnului! (în sfârșit, la *Hamlet* ne-am întâlnit și pe scenă!) Un alt om cărui îi datorez enorm este domnul Vlad Mugur. M-a văzut la Casandra, eram în anul doi, în spectacolul de absolvire al lui Felix Alexa, *Pe cheiul de Vest* de Bernard Marie Koltès. Jucam un personaj fără vorbe, un soi de înger al morții. Vlad Mugur era de puțină vreme director la Teatrul Odeon, unde urma să organizeze un concurs pentru angajări. După spectacol, unora le-a spus să se prezinte la concurs, iar mie mi-a zis: „Pe dumneata te angajez”. Domnul Alexandru Repan a riscat și mi-a dat drumul, mai ales pentru că urma să joc Florindo. De atunci sunt actorul Teatrului Odeon.

La premieră au venit unii dintre cei mai mari actori ai teatrului românesc. Coborând scările de la cabină, mi s-a întâlnit privirea cu cea a lui Ștefan Iordache, viitorul meu naș. A venit spre mine, mergând printre oameni cu ochii în ochii mei. M-a luat de obraji și, fără să spună nimic, m-a pupat de trei ori pe un obraz și de trei ori pe celălalt. Asta a fost botezul meu în teatru.

M.S.: *Cum v-ați întâlnit cu Dragoș Galgoșiu?*

Marius Stănescu: Dragoș Galgoșiu este regizorul cu care am făcut cele mai multe spectacole, douăsprezece, și continuăm. Eu și Dragoș ne-am întâlnit în școală. Lucram cu studenții lui: Anda Gandhi, Anca Berlogea, Ilir Bocsir. După ce

am terminat *Mincinosul*, a fost absolut firesc să începem să lucrăm împreună. Eram colegi.

M.S.: *După ce lucrezi de atâtea ori cu un regizor, ajungi să îl cunoști foarte bine.*

Marius Stănescu: Dragoș Galgoțiu este un regizor care îți face surprize de fiecare dată. Ceea ce înseamnă că este un om „viu” și te ține în formă. Cu el nu pot exista rețete pentru conceperea unui rol. Te poate întoarce la 180 de grade. Alături de el găsești meseria asta și mai incitantă. Este unul dintre acei regizorii interesați, tot timpul în căutare. Nu se bazează pe un succes, caută tot timpul ceva nou.

M.S.: *Cum vedeți lucrul în teatru?*

Marius Stănescu: Ca pe o orchestră simfonică. Fiecare rol este un instrument din această orchestră simfonică. Și toate aceste instrumente împreună înseamnă viața mea în artă.

M.S.: *Veți merge la Gdansk cu „Hamlet”.*

Marius Stănescu: Anul trecut am fost la Festivalul de la Gdansk cu *Hamletmachine*. Acolo are loc unul dintre cele mai importante festivaluri Shakespeare din Europa, dar pe noi ne-au invitat cu Heiner Müller. Înainte de spectacol, organizatorii ne-au spus că polonezii nu reacționează vulcanic, nu aplaudă mult, iar dacă un spectacol nu le place, spectatorii pleacă din sală. Deci nu aveam așteptări foarte mari. Aplauzele au durat aproape cincisprezece minute, și mai și urlau. A doua seară a fost la fel. Eu ies mai greu de la cabină. După al doilea spectacol, la ieșirea din spatele clădirii mă aștepta un domn care mi-a mulțumit frumos și mi-a spus că este unul dintre directorii Festivalului. Era cu fiica lui și au ținut să mă felicite amândoi. Mi-a zis: „A fost incredibil! Mulțumesc frumos!” Cred că era foarte impresionat. Mi-am dat seama abia mai târziu că el m-a așteptat afară în loc să vină la cabină. Asemenea lucru este mai presus de vorbe. Domnul Dorian Branea de la Institutul Cultural Român din Varșovia, după ce a văzut ce succes a avut *Hamletmachine*, a înscris *Hamletul* pe care urma să îl monteze László Bocsárdi pentru următoarea ediție. Pe el îl știau pentru că fost prezent în festival cu spectacolele montate la Sfântu Gheorghe. Polonezii care au venit la *Hamletmachine*, o mare parte dintre ei, vor veni să vadă și *Hamlet*. Mă gândesc că nu am voie să îi dezamăgesc, este un pariu pe care îl pun în primul rând cu mine.

M.S.: *Ce nu vă place la lumea teatrului?*

Marius Stănescu: Mă deranjează prostia ofensivă, imbecilitatea, nerușinarea, incultura și toate lucrurile de felul acesta pe care le văd în interiorul teatrului. Încerc să evit oamenii care sunt capabili de lucruri de genul acesta pentru că îmi produc greață. De aceea mă bucur foarte tare când văd oameni tineri serioși, normali ca atitudine față de teatru, cu poftă de viață și bucuria de a fi cu totul pe scenă. Atunci când îi întâlnești, trebuie să îi protejezi și să îi înveți să își poarte de grijă.

M.S.: *Vă doriți ceva anume?*

Marius Stănescu: Să fiu sănătos și să am putere să fac teatru în continuare, cel puțin la nivelul la care sunt acum, să îmi fie sănătoși copiii, să fie mama bine și toți cei dragi. Aceasta este o meserie de duranță, corozivă. Dar nu se poate altfel. Dacă o lași mai moale, te pierzi. Nu te poți baza pe ce ai făcut până la un anumit moment. Ce ai făcut e bun făcut, dar trebuie să o iei de la capăt. Cred că aceasta este atitudinea corectă ca să poți fi în permanență „viu”.

Interviu realizat de Mirela SANDU